

”Jonkin muun” voima: alkuperäiskansojen somekampanjat ja Yhdysvaltain 2020 presidentinvaalit

24.11.2022

Reetta Humalajoki

reetta.humalajoki [a] utu.fi

PhD, Historia-aineiden yliopisto-opettaja

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Turun yliopisto

Yhdysvaltain politiikassa yleensä unohdetuilla alkuperäiskansoilla oli vuoden 2020 presidentinvaaleissa poikkeuksellisen merkittävä rooli. Valtaosin demokraatteja kannattavat alkuperäiskansaanestäjät varmistivat Bidenin voiton erityisesti Wisconsinissa ja Arizonassa (NoiseCat 2020). Vaalien jälkeen Biden vahvisti alkuperäiskansojen kasvavaa asemaa liittovaltion politiikassa nimittämällä laguna pueblo -kansaan kuuluvan Deb Haalandin sisäministeriksi. Miten pitkään poliittisen keskustelun ulkopuolelle suljettu ryhmä nousi näissä vaaleissa tärkeään asemaan? Vastaus löytyy sosiaalisesta mediasta.

Jo vuonna 2016, hupa-, yurok- ja karuk-kansoihin kuuluva tutkija Cutcha Risling Baldy (2016) kuvasi sosiaalista mediaa tärkeänä työkaluna, jolla alkuperäiskansat voivat tukea sekä identiteettiensä tuntemusta että heidän itsemääräämisoikeutensa toteutumista. Viimeistään alkuperäiskansojen aktivoituminen Donald Trumpin ja Joe Bidenin välisissä vaaleissa on osoittanut nämä väitteet todeksi. Pitkän vaalikampanjainnin aikana ja vielä sen jälkeen eri aktivistit ovat vetäneet useita somekampanjoita, joiden tarkoituksena on ollut vahvistaa alkuperäiskansojen poliittista osallistumista Yhdysvalloissa.

Jo esivaaleihin valmistautuessa sosiaalinen media osoittautui alkuperäiskansojen poliittisen toimijuuden välineeksi. Lokakuussa 2018 demokraattien presidenttiehdokkuutta tavoitteleva senaattori Elizabeth Warren vastasi Trumpin pitkään jatkuneeseen ivaan julkaisemalla nettisivuillaan ja Facebookissa videon DNA-testituloksistaan. Trump oli jo vuosia väittänyt Warrenin pyrkineen edistämään uraansa tekaistuilla cherokee-sukujuurilla. Videolla Stanfordin yliopiston genetiikan professori kuitenkin kertoi DNA-testin viittaavan siihen, että Warrenilla on johonkin alkuperäiskansaan kuuluvia kaukaisia esivanhempia.

Trumpin ja Warrenin välisessä loanheitossa alkuperäiskansojen näkökulma kiistaan unohtui, kunnes erityisesti alkuperäiskansoihin kuuluvat tutkijat ja aktivistit ottivat keskusteluun kantaa sosiaalisessa mediassa. Heti videon ilmestyttyä sekä Oklahoman cherokee-kansan hallinto että tutkija Kim Tallbear julkaisivat sitä kritisoivat lausunnot. Näiden mukaan Warrenin video loukkasi alkuperäiskansojen itsemääräämisoikeutta ja antoi suuren yleisön virheellisesti ymmärtää DNA-testeillä olevan sijaa alkuperäiskansojen identiteettien määrittelyssä. Lausuntoja jaettiin eri sosiaalisen median alustoilla tuhansia kertoja. Vaikka alun perin valtamedian uutisoinnissa alkuperäiskansojen mielipiteitä ei juuri kuultu, jo seuraavana päivänä esimerkiksi *Washington Post* raportoi Warrenin suuttaneen alkuperäiskansojen edustajia ”poliittisesti kiistanalaisella DNA-testillään” (Horton 2018).

DNA-testitapaus antoi osviittaa alkuperäiskansa-aktivistien tavasta ottaa osaa liittovaltion politiikkaan sosiaalisen median kautta. Somekampanjointi jatkui ja voimistui vaalien aikana. Alkuperäiskansojen oikeusjärjestö National Congress of American Indians koordinoi valtavaa #NativeVote kampanjaa, joka pyrki lisäämään alkuperäiskansojen äänestysaktiivisuutta. Kampanjan tarkoituksena oli vastustaa alkuperäiskansaäänestäjien historiallista ja rakenteellista syrjintää vaalitulosteissa jakamalla tietoa äänestysoikeuksista ja -käytännöistä (About Native Vote, n.d.).

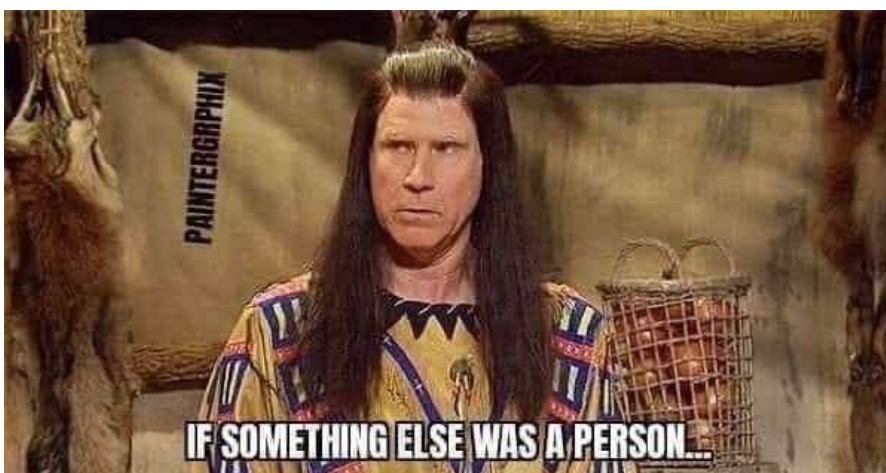
Somekampanjalla ja aktivistien toiminnalla olikin merkittävä rooli Bidenin voitossa. Vuoden 2020 vaaleissa demokraatit voittivat viisi Trumpille edellisissä presidentinvaaleissa mennyttä osavaltiota. Esimerkiksi Arizonassa, jossa Bidenin voitto oli reilusta kymmenestä tuhannesta äänestä kiinni, reservaattimaiden vaalipiirit turvasivat demokraattien voiton. Vaalit olivat alkuperäiskansoille myös muilla tavoin historialliset – niissä valittiin ensimmäistä kertaa peräti kuusi alkuperäiskansoihin kuuluvaa edustajaa kongressiin.

Heti vaalien jälkeen alkuperäiskansa-aktivistit siirtyivät aktiivisesti kannattamaan Deb Haalandin valintaa sisäministeriksi #DebforInterior -tunnisteen kautta. Tunniste lähti kiertämään Twitterissä pian vaalitulosten ratkettua marraskuussa 2020 ja jatkui, kunnes senaatti vahvisti Haalandin nimeämisen maaliskuussa 2021.

Vaikka sosiaalisen median kautta alkuperäiskansa-aktivistit saivat äänensä kuuluviin ennennäkemättömin tavoin, perinteisessä mediassa nämä jäivät useimmiten kuulematta. Esimerkiksi vaalitulosten raportoinnissa CNN käytti eri etnisten ryhmien äänestysintoa kuvaavaa

taulukkoa, johon moni alkuperäiskansaan kuuluva somekäyttäjä tarttui. Taulukossa valkoisten, mustien, latinoiden ja aasialaisten lisäksi oli listattuna ”jokin muu” (*something else*).

#SomethingElse -tunnisteen avulla nämä käyttäjät levittivät meemejä, jotka huumorin voimin kritisoivat alkuperäiskansojen marginalisointia uutismediassa. Meemeistä heijastui turhautuminen valtaväestön taipumukseen virheellisesti määritellä alkuperäiskansoja tai jopa kokonaan unohtaa heidän olemassaolonsa.

#SomethingElse somekampanja osoitti vahvasti sosiaalisen median voimaa ei ainoastaan poliittisena työkaluna vaan yhteisöllisyyden ja identiteetin luomisen ja vahvistamisen välineenä. Vaikka perinteinen media ja valtaväestö sen edelleen saattavat unohtaa, vuoden 2020

presidentinvaalien myötä on selvää, että alkuperäiskansoilla on tärkeä rooli yhdysvaltalaisessa politiikassa. Heitä ei kannata ylenkatsoa.

Lähteet

Kaikki linkit tarkastettu 20.11.2022.

About Native Vote – Native Vote. (n.d.). <http://www.nativevote.org/about/>

Baldy, Cutcha Risling. 2016. "The New Native Intellectualism: #ElizabethCook-Lynn, Social Media Movements, and the Millennial Native American Studies." *Wicazo Sa Review* 31(1): 90–110.

Horton, Alex. 2018. "Elizabeth Warren angers prominent Native Americans with politically fraught DNA test." *The Washington Post*. October 16, 2018.

<https://www.washingtonpost.com/nation/2018/10/16/elizabeth-warren-angers-prominent-native-americans-with-politically-fraught-dna-test/>

NoiseCat, Julian Brave. 2020. "In Trump v. Biden, Native American voters played a crucial role. It's time to recognize that." *NBC News*. November 27,

2020. <https://www.nbcnews.com/think/opinion/trump-v-biden-native-american-voters-played-crucial-role-it-ncna1249005>.